

İSLÂM

DERGİSİ

MEDENİYETİ

JOURNAL OF ISLAMIC CIVILIZATION

CİLT/VOLUME: 6 • SAYI/ISSUE: 46 • TEMMUZ-ARALIK/JULY-DECEMBER 2020

Editörler

Doç. Dr. Yusuf SAYIN - Doç. Dr. Mustafa YAYLA

MAKALELER

Dr. Abdul QADOOS & Prof. Dr. Murat ŞİMŞEK

İslamda Sosyal Barışın Sağlanmasında Şiddete Başvurmama İlkesi

Adem VARICI

İslam Tarihinde Bir Dönüm Noktası: "Ğadîr-i Hum Olayı" ve "Hz. Ali'nin Velâyeti" Konusunda Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme

Dr. Erkut ERDOĞAN

Duygusal İstismar - Ebeveyne Yabancılaşma Sendromu: Velayet Suistimalleri

Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÖZKET

Türkiye'de İslam İktisadı Öncü Düşünürlerinden Sezai Karakoç ve Süleyman Karagülle: Fikir ve Uygulamaları

Dr. Nurullah GÜNGÖR & Doç. Dr. Abdullah ACAR

İslam Toplumsal Sözleşmesi Üzerine Diyalektik Bir Yaklaşım / *The Dialectical Approach to the Islamic Social Contract*

Sedide AKBULUT

Vahiy ve Sünnet Perspektifiyle Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Temel Esaslar ve Diyanet İşleri Başkanlığının (Şiddetin Önlenmesine Yönelik) Farkındalık Hizmetleri

KİTAP İNCELEMELERİ

Muhammed Ali DEMİR

"İslamın Dirilişi"

Musa ERTÜRK

"Uygarlık Süreci"

ISSN: 2687-3672

İSLÂM

DERGİSİ

| M E D E N İ Y E T İ

JOURNAL OF ISLAMIC CIVILIZATION

CİLT/VOLUME: 6 • SAYI/ISSUE: 46 • TEMMUZ-ARALIK/JULY-DECEMBER 2020

Editörler

Doç. Dr. Yusuf SAYIN - Doç. Dr. Mustafa YAYLA

İSLÂM MEDENİYETİ DERGİSİ/JOURNAL OF ISLAMIC CIVILIZATION

Cilt/Volume: 6 • Sayı/Issue: 46 • Temmuz-Aralık/July-December 2020

ISSN: 2687-3672

İslam Medeniyeti Vakfı Adına Sahibi/Owner: İsmail Er BACAĞ

Yazı İşleri Müdürü/Managing Editor: İsmail Er BACAĞ

Editörler/Editors: Doç. Dr. Yusuf SAYIN - Doç. Dr. Mustafa YAYLA

Tashih-Redaksiyon/Proofreading-Editing

Musa ERTÜRK (Türkçe) - Nur Zeynep BALABAN (Farsça) - Muhammed Ali DEMİR (İngilizce)
M. Tahsen ABDULRAHMAN (Arapça)

Kitap Tanıtımı/Book Review

Fatmanur IŞIK

Web Tasarımı / Web Design

Osman ÇETİNKAYA

İletişim/Contact

Mimar Sinan Mahallesi, Selam-i Ali Efendi Caddesi Ara Kafe Yanı No:17,
34672 Üsküdar/İSTANBUL

Telefon/Phone: 0 (216) 343 97 31

E-posta/E-mail: imdergisi@gmail.com

Genel Ağ/Web: www.islammedeniyetivakfi.com

Yayın Türü/Publication Type

Yaygın Süreli

Yapım/By Production

Ajans Düş Pınarı

Birlik Mh. 465. Cd. No: 1/5 Çankaya/ANKARA

Tasarım/Design: Bekir Kenan COŞGUN

E-posta/E-mail: bilgi@duspinari.com

Genel Ağ/Web: www.duspinari.com

e-yayın/e-publication

© İslâm Medeniyeti Vakfı yayınlarının her hakkı saklıdır. Bu yayınlar izin alınmaksızın, ticari amaçlarla kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayınlanamaz. Ancak ticari amaçlar dışında, kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

İslâm Medeniyetleri Dergisi'nde yayınlanan makalelerde görüş ve fikirler yazarına aittir. Resmî görüşü yansıtmaz.

İslâm Medeniyeti Dergisi 6 (altı) ayda bir yayımlanır.

Hakemli bir dergidir.

Dergi İndeksleri/Indexes

*Dergimiz İndeks Üyelikleri Devam Etmekte Olup, Aradan Sonraki İlk Sayının (45) Neşriyatı Sonrasında Yeni Üyeliklere Geçilecektir.

** Dergimiz, 2017 Yılında Tamamlanan İslamcı Dergiler Projesi Ve İlgili Kataloğa Yer Almıştır.

Bk. <http://Katalog.idp.org.tr/Dergiler/84/İslam-Medeniyeti>.

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

İslam Medeniyeti Vakfı Tarihçesi	7
İslam Medeniyeti Dergisi Hakkında	11
Dergi Yayın İlkeleri Ve Yazım Kuralları	12
Editör'den.....	17
Vakıf'tan.....	21

MAKALELER

İslamda Sosyal Barışın Sağlanmasında Şiddete Başvurmama İlkesi Dr. Abdul QADOOS & Prof. Dr. Murat ŞİMŞEK	25
İslam Tarihinde Bir Dönüm Noktası: “Ğadır-i Hum Olayı” ve “Hz. Ali'nin Velâyeti” Konusunda Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme Adem VARICI.....	51
Duygusal İstismar - Ebeveyne Yabancılaşma Sendromu: Velayet Suistimalleri Dr. Erkut ERDOĞAN.....	69
Türkiye'de İslam İktisadı Öncü Düşünürlerinden Sezai Karakoç ve Süleyman Karagülle: Fikir ve Uygulamaları Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÖZKET	81
İslam Toplumsal Sözleşmesi Üzerine Diyalektik Bir Yaklaşım/ <i>The Dialectical Approach to the Islamic Social Contract</i> Dr. Nurullah GÜNGÖR & Doç. Dr. Abdullah ACAR.....	107
Vahiy ve Sünnet Perspektifiyle Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Temel Esaslar ve Diyanet İşleri Başkanlığının (Şiddetin Önlenmesine Yönelik) Farkındalık Hizmetleri Sedide AKBULUT	147

KİTAP İNCELEMELERİ

“İslamın Dirilişi” Muhammed Ali DEMİR.....	165
“Uygarlık Süreci” Musa ERTÜRK.....	171

47 SAYI MAKALE ÇAĞRISI	186
-------------------------------------	------------

KURULLAR

DANIŐMA/BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ali TEMİZEL	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Arif ERSOY	Sabahattin Zaim Üniversitesi
Prof. Dr. Aydın TOPALOĞLU	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Fevzi KILIÇEL	Karamanođlu Mehmetbey Üniversitesi
Prof. Dr. Hamza ATEŐ	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Kamil YILMAZ	Sabahattin Zaim Üniversitesi
Prof. Dr. Hayrettin KARAMAN	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. M. Hayri KIRBAŐOĐLU	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Murat ÇEMREK	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Saffet KŐSE	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Selim Hilmi ÖZKAN	Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Siddık KORKMAZ	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman KIZILTOPRAK	Mimar Sinan Güzeli Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin YILDIRIM	Kırklareli Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan Hüseyin TEKİN	Polis Akademisi
Doç. Dr. Cenay BABAŐOĐLU	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Vakur SÜMER	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet AKMAN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman AKDEMİR	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Dr. Ahmet ALTAY	Bartın Üniversitesi
Dr. Hüseyin ÜNÜBOL	Üsküdar Üniversitesi
Dr. Muhterem DİLBİRLİĞİ	Polis Akademisi
Dr. Őamil ŐAHİN	Yalova Üniversitesi

YAYIN/EDİTÖRLER KURULU

Doç. Dr. Yusuf SAYIN	Uluslararası İlişkiler
Doç. Dr. Mustafa YAYLA	Güvenlik Bilimleri
Doç. Dr. Sefa USTA	Kamu Yönetimi
Doç. Dr. Adriyatik DERYA	Edebiyat
Doç. Dr. Murat TÜMAY	Hukuk
Dr. Fatih KAHRAMAN	Sosyoloji-Psikoloji-Felsefe
Dr. Levent YİĞİTTEPE	Güvenlik
Dr. Hayati ÜNLÜ	Siyaset Bilimi
Dr. Hasan ÖZKET	İslam Hukuku
Dr. Erşahin Ahmet AYHÜN	Tarih
Fatih Yıldırım	Enerji Uzmanı
İsmail Er BACAĞ	Sivil Toplum
Mustafa YÜCE	İslam Medeniyeti Vakfı

SAYI HAKEMLERİ (46.)

Prof. Dr. Fuat TORUN
Prof. Dr. İbrahim Halil Sugözü
Prof. Dr. Sıddık KORKMAZ
Doç. Dr. Abdullah ACAR
Doç. Dr. Osman AYDINLI
Doç. Dr. Süleyman Akdemir
Uzm. Dr. Soner Ozaner
Dr. Ferhat USLU
Dr. Hasan ÖZKET
Dr. Hüseyin Ünübol
Dr. Yusuf Erden GEZGİN
Öğr. Gör. Fikriye Sena Çelik
Fatih Kılıç
Fatih Yıldırım
Nur Zeynep Balaban
Tuğba ALTUN

İSLAM MEDENİYETİ VAKFI

TARİHÇESİ

Cumhuriyet döneminde yüksek din eğitiminin omurgasını oluşturan Yüksek İslâm Enstitüleri, İmam Hatip Lisesi mezunlarının yüksek tahsil ihtiyacını karşılamak üzere kuruldu. Ülkemiz din hizmetlilerini yetiştirmek üzere, Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun 4. maddesine dayanılarak 1951 yılında kurulan İmam-Hatip Okulları, 1958 yılında ilk mezunlarını verdiği zaman bu mezunların devam edebileceği bir yüksekokul yoktu. Nihayet 17.11.1959'da yedi yıllık İmam-Hatip Okulu mezunlarını kabul etmek üzere İstanbul'da dört yıllık bir Yüksek İslâm Enstitüsü açıldı. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nün ardından Konya'da (1962), Kayseri'de (1965), İzmir'de (1966), Erzurum'da (1969), Bursa'da (1975), Samsun'da (1976) ve Yozgat'ta (1979) birer Yüksek İslâm Enstitüsü daha açıldı. Bu Enstitüler, 1982 yılında İlahiyat Fakültelerine dönüştürüldü.

Yüksek İslam Enstitüsü mezunları tarafından kurulan Talebe ve Mezun Dernekleri, 1966 yılında Cahid Baltacı ve arkadaşlarının öncülüğünde Yüksek İslam Enstitüleri Talebe Federasyonu çatısı altında toplandı. Bu Federasyon tarafından "İSLÂM MEDENİYETİ" adıyla bir dergi yayınlanmaya başladı. Bu sahada yayımlanan tek yayın organı konumundaki bu derginin adını taşıyan bir de "VAKIF" kuruldu. İSLÂM MEDENİYETİ VAKFI'nın kuruluşu 24.01.1974 tarihinde İstanbul 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 1974/13 Karar numarasıyla tescil edildi. 1966'da federasyon çatısı altında yayın hayatına başlayan İslâm Medeniyeti Mecmuası, 1974 yılında İslâm Medeniyeti Vakfı'na intikal ederek, Yüksek İslâm Enstitüleri'nin Fakülteye dönüştürüldüğü 1982 yılına kadar yayın hayatına devam etti. Kısa süren fetret devri 1989 yılında Reşat Erol'un Vakıf Yönetimi'nde görev almasıyla sona erdi ve İstanbul İlahiyat Fakültesi Kampüsü içine taşınarak Fakülte Camii Külliyesinde öğrenci, öğretim elemanları ve mezunlarla buluştu. Bu dönemde hep birlikte, elele birçok proje ve etkinliğe ev sahipliği yaparak yeni bir atılım yaptı. İstanbul İlahiyat Fakültesi Yönetimi ve İlahiyat Vakfı ile birlikte ortak faaliyetler ve organizasyonlar gerçekleştirdi.

1997 yılında Üsküdar'daki Merkezi'ne taşınan İSLÂM MEDENİYETİ VAKFI, kuruluş amaçlarına ve vakıf senedine uygun olarak faaliyetlerini aralıksız olarak sürdürmektedir. Üsküdar Meydanı'na yakın dört katlı mülk/merkez binasına

taşıdıktan sonra ve özellikle Vakıf bünyesinde DOĞU DİLLERİ ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME MERKEZİ'nin gerçekleşmesinden sonra, "ARAPÇA, OSMANLI TÜRKÇESİ, FARŞÇA" başta olmak üzere, pek çok doğu dilleri periyodik seminer ve ilmi çalışmalarını gerçekleştirdi. 1997'de İstanbul'da özellikle Arapça kursları yok denecek kadar az idi. Ayrıca, Vakfımızda Arapça dersleri ana dili Arapça olan hocalar tarafından verilen ilk kurs olma özelliğine sahipti. Bu çalışmalar yoğun olarak ve programlı bir şekilde sürdürülmektedir. Hâlen Vakıf Başkanı olan Reşat Erol'un, başta Kurucu Başkan Prof. Dr. Cahit Baltacı ve diğer çalışma arkadaşlarıyla kurduğu sistem, her eğitim yılında verimli ve başarılı bir şekilde sürdürülmektedir.

2014 ve sonrası faaliyetleri itibariyle; 2014 - 2015 Eğitim öğretim yılında Üsküdar'daki vakıf merkezimizde Üsküdar Kaymakamlığı, Üsküdar Millî Eğitim Müdürlüğü, Aziz Mahmut Hüdai Vakfı ve hayırsever vatandaşlarımızla işbirliğiyle "Medresetü'r-Rahme" isimli Suriyeli kardeşlerimizin ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerine hizmet veren okul açıldı. Bu okulda 20 öğretmenle 180 - 200 civarında öğrenci tedrisatına devam etti. Daha sonra öğrencilere Ümraniye'de daha geniş bir yer temin edildi ve öğrenciler oraya nakledildi. Bu okulda ders veren hocalardan bir kısmı özel takviye derslerini vakfımızda küçük gruplar halinde vermeye devam etmektedir. Bu hizmetlerden hiçbir ücret alınmamaktadır.

2014 - 2015 yılı hafta sonlarında Arapça, Farsça, Osmanlı Türkçesi ve Urduca dillerinde yaklaşık 150 kişi bu kurslardan faydalandı. 2015 - 2016 öğretim yılında da dil kurslarımıza devam edildi. Bu dönemde yine yaklaşık 140 kişi Arapça başta olmak üzere Farsça, Osmanlı Türkçesi ve Hintçe kurslarından yararlandılar. 2016 - 2017, 2017 - 2018 eğitim öğretim yılında kurslarımız devam etmiştir. Bu dönemde yaklaşık 200 kişi yararlanmıştır. 2018 - 2019 eğitim öğretim yılında da kurslarımız devam etmiştir. Bu dönemde yaklaşık 220 kişi çalışmalardan yararlanmıştır. 2019 - 2020 eğitim öğretim yılında yani bu yıl, geçmiş yıllardaki kurslara ilaveten tefsir usulü, fıkıh usulü, Kur'an'ı anlama, adil ekonomik, seminer ve çalışmalarımız her hafta yapılmaktadır.

VAKFIN FAALİYETLERİ

- Pratik Arapça I – II – III – IV
- Tefsir ve Belagat, Fıkıh Usûlü
- Metin Okumaları (Tefsir, Fıkıh, Eski - Yeni Metinler)
- Açık Öğretim 1, 2, 3 ve 4. Dönem Arapça Dil Kursu
- İLİTAM (İlahiyat Lisans Tamamlama)
- YDS Arapça Dil Kursu
- Urduca ve Hintçe Dil Kursu
- Farsça Dil Kursu
- Tecvid ve Tashih-i Huruf
- Osmanlı Paleografisi Kursu
- İlahiyat Hazırlık Arapça Muafiyet

İSLAM MEDENİYETİ DERGİSİ HAKKINDA

İslam Medeniyeti Dergisi (İMD), ilk olarak Ağustos 1967'de yayın hayatına başlamıştır. 5 yayın dönemiyle Eylül 1982 yılına kadar yayıncılık faaliyetinde bulunmuş; bu kapsamda 44 sayıyı akademik dünyaya ve ilgili literatürlere kazandırmıştır. İMD, İslam medeniyeti, kültürü, sanatı ve edebiyatına sahip çıkarak, bu alanda bir literatürün oluşmasına önemli katkılar sunmuştur. Derginin yayıncılık faaliyetlerinde bu noktada Türkiye, "İslam'ın son kalesi" sıfatıyla ele alınmış; İslam Medeniyeti içerisinde ön plana konmuştur. Ayrıca, İslam iktisadı tartışmalarının yaşandığı bir dönemde dergide, faiz, banka, işçi hakları gibi İslam ve iktisat konularına da yer verilmiştir. İktisattan hukuka ve siyasete kadar geniş bir alanda çeşitli çalışmalara yer verilmiştir. Dergi günlük siyasetten uzak durarak ilmi bir zemin üzerinde ilerleme maksadında olmuştur. Mahir İz, Sezai Karakoç, Ali Ulvi Kurucu, Salih Tuğ, Selçuk Eraydın, Esad Coşan, Ziya Kavakçı, Muhammed Hamidullah ve Necmettin Erbakan gibi isimler dergiye çok değerli yazılarıyla katkıda bulunan bazı mütefekkirlerdir. Bugün İslam Medeniyeti Dergisi, İslam Medeniyeti Vakfı çatısı altında yayın hayatına devam etmektedir. Vakfın adına imtiyaz sahibi Sn. İsmail Er BACAĞ'tır. Editörleri ise Doç. Dr. Yusuf SAYIN (Necmettin Erbakan Üniversitesi) ve Doç. Dr. Mustafa YAYLA'dır (Polis Akademisi). Vakfın Merkezi İstanbul, Üsküdar'dadır.

DERGİ YAYIN İLKELERİ VE YAZIM KURALLARI

Dergide yayınlanmasını istediğiniz yazıları **imdergisi@gmail.com** adresine mail olarak gönderebilirsiniz. Başvurunuzun ardından, eposta adresinize yazının tarafımıza ulaştığına ve sürece dair bildirimler aynı yolla gönderilecektir. İMD, *altı ayda bir* olmak üzere *yılda iki kez* yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir. Dergi'de Türkçe, İngilizce ve Arapça çalışmalar yayımlanabilmektedir. İslam Medeniyeti Dergisi'ne gönderilecek makalelerde yazarların İMD yayın ilkelerine ve yazım kurallarına uymaları beklenmektedir. Belirtilen yayın ilkelerine ve yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmayan makaleler değerlendirme sürecine alınmamakta veya bu sürecin herhangi bir aşamasında değerlendirme dışında bırakılabilmektedir. Yayın Kurulu'nun kararıyla diğer dillerde de yayınlar kabul edilebilmektedir. Dergide yayımlanan yazıların dil, üslup, içerik vb. her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir. Değerlendirilmesi amacıyla gönderilen makalelerin kabul görebilmesi için daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış olması şarttır. Yayımlanan yazılardaki düşünceler yazara ait olup, hukuken ve bilim etiği açısından sorumluluk tamamen yazara aittir. Dergide yayınlanan makalelerin her hakkı saklıdır; derginin izni olmaksızın hiçbir şekilde çoğaltılamamakta ve referans kaynağı belirtilmeksizin akademik olarak kullanılamamaktadır. Makaleler, kör hakemlik sistemiyle en az iki hakemin olumlu görüşünden sonra yayımlanır. Hakemlerden gelen değerlendirme raporları doğrultusunda makalenin yayınlanmasına, yazardan düzeltme istenmesine ya da makalenin geri çevrilmesine karar verilebilmektedir. Yazardan düzeltme istenmesi durumunda, düzeltmenin belirtilen tarihte yapılarak tekrardan ulaştırılması gerekmektedir.

Alıntılar ve kaynak gösterimi, paranteziçi gösterim (APA) veya dipnotlamaya (Chicago) göre yapılabilir.

Makaleler "Microsoft Office Word" programında A4 boyutlarında hazırlanmalıdır.

Dergi formatı dikkate alınarak, gönderilen yazılar/makaleler, resim, şekil, harita vb. ekleri de dâhil olmak üzere, min. 7000 maks. 8000 kelimeyi aşmamalıdır.

Makaleler 12 punto ve "Times New Roman" karakteriyle 1,5 satır aralığı kullanılarak yazılmalıdır. Makaleler, *iki yana yaslı; girinti sol/sağ 0 cm.* şeklinde hazırlanmalı, paragraflarda başlangıç girintisi 1 olmalı, paragraftan önce ve sonra ise 6 nk boşluk bırakılmalıdır.

Makale'de yazarlar dipnot şeklinde unvan, ad-soyad, kurum ve email bilgisine yer vermelidir.

İngilizce veya Arapça dilinde gönderilen makalelere, TÜRKÇE bir başlık ve *5-8 anahtar kelime içeren 200-250 kelimelik TÜRKÇE özet* eklenmelidir.

Makalede ana başlıklar ve alt başlıklar kalın (bold) ve sola yaslı (girintisiz) olarak *1., 1.1., 1.1.1., 1.1.2., 1.1.2.1.* gibi ondalıklı şekilde numaralandırılmalıdır.

Dipnotlarda stil, *1 satır aralıklı; iki yana yaslı; paragraf aralığı 0 nk; 10 punto ve Times New Roman* yazı tipi kullanılarak olarak ifade edilmelidir.

Alıntılama (APA YÖNTEMİNE GÖRE) yapılırken aşağıda verilen örneklerden yararlanılabilir:

Tek yazarlı yayınlarda atıf: (Şengül, 2009: 68).

İki yazarlı yayınlarda atıf: (Eryılmaz ve Tuncer, 2012: 16).

Üç ve daha çok yazarlı yayınlarda atıf: (Okçu vd., 2011: 126).

Birden fazla kaynağa atıf: (Heywood, 2004: 66; Hood, 1998: 24)

Kaynağın tamamı için atıf: (Mouzelis, 1996)

Makalede kullanılan her türlü kaynak kaynakça bölümünde yer almalıdır.

Kullanılan kaynaklar nitelik (tez, kitap, makale, rapor vb.) ayrımı yapılmaksızın yazar soyadına göre alfabetik olarak sıraya konulmalıdır. Aynı yazarın eserleri "en yeni tarihli" olandan başlanarak kaynakçaya yerleştirilmelidir.

Kaynakça örneği

ŞENGÜL, R. (2007), "Henri Fayol'un Yönetim Düşüncesi Üzerine Notlar", *Celal Bayar Üniversitesi, İİBF-Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, C:14, S:2, ss.257-273.

OSBORNE, D. ve GAEBLER, T. (1993), *Reinventing Government*, Plume Publishing, New York.

YÜKSEL, C. (2007), "Kamu Yönetiminde Etik Davranış Kuralları", (Ed.) ERYILMAZ, B., EKEN, M., ŞEN ve M. L., *Kamu Yönetimi Yazıları*, Nobel Yayınevi, Ankara.

EKEN, M. ve TUZCUOĞLU, Ferruh (2005), "Kötü Yönetimi Tedavi Etmek", *2. Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Sakarya.

FITCHER, J. (2001), *Sosyoloji*, (Çev.) ÇELEBİ, Nilgün, Atilla Kitabevi, Ankara.

OECD (2003), *Managing Conflict of Interest in the Public Sector-OECD Guidelines and Country Experiences*, OECD Publications, Paris-France.

GÖKÇE, D. (1997), "Merkez Bankasının Bağımsızlığı Sorunu", *Milliyet*, 15 Mart.

ENER, N. (2002). "Yeni Yükselen Pazarlar (Emerging Markets) İçin Pazarlama Stratejileri", <http://iktisat.uludag.edu.tr/dergi/11/02-neriman/02-neriman.htm>, (10.05.2005).

İSLÂM MEDENİYETİ

1 TEMMUZ
2020

46. SAYI MAKALE ÇAĞRISI

İslam Medeniyeti Dergisi (İMD), ilk olarak Ağustos 1967'de yayın hayatına başlamıştır. Beş yayın dönemiyle Eylül 1982'ye kadar neşri faaliyette bulunmuş; bu kapsamda 44 sayıyı akademik dünyaya kazandırmıştır. İMD, İslam medeniyetine ve davasına sahip çıkarak, dünyanın karşısında durabilme gayesiyle hareket etmiş; derginin yayıncılık faaliyetlerinde bu noktada Türkiye, "İslam'ın son kalesi" sıfatıyla ele alınmıştır. İslam Medeniyeti içerisinde Türkler ve onların katkıları ön plana konmuştur. Ayrıca, İslam iktisadı tartışmalarının yaşandığı bir dönemde dergide, faiz, banka, işçi hakları gibi İslam ve iktisat konularına da fazlaca yer verilmiştir. İktisatın hukuka ve siyasete kadar geniş bir alanda çalışmalarına yer verilmiştir. Dergi günlük siyasetten uzak durarak ilmi bir zemin üzerinde ilerleme maksadında olmuştur. Kendi çizgilerini ehlisünnet olarak belirtmişlerdir. Mahir İz, Sezai Karakoç, Ali Ulvi Kurucu, Salih Tuğ, Selçuk Eraydın, Esad Coşan, Ziya Kavakçı, Muhammed Hamidullah ve Necmettin Erbakan gibi isimler dergiye çok değerli yazılarıyla katkıda bulunan bazı mütefekkirlerdir. Bugün İslam Medeniyeti Dergisi, İslam Medeniyeti Vakfı çatısı altında yayın hayatına devam etmektedir. Vakfın adına imtiyaz sahibi Sn. İsmail Er BACAĞI'tır. Editörleri ise Doç. Dr. Yusuf SAYIN (Necmettin Erbakan Üniversitesi) ve Doç. Dr. Mustafa YAYLA'dır (Polis Akademisi). Vakfın Merkezi İstanbul, Üsküdar'dadır.

İslam Medeniyeti Dergisi'nin 46. sayısında yayınlanmasını istediğiniz yazılarınızı imdergisi@gmail.com adresine mail olarak gönderebilirsiniz. Başvurunuzun ardından, eposta adresinize yazının tarafımıza ulaştığına ve sürece dair bildirimler aynı yolla gönderilecektir.

İslam Medeniyeti Vakfı

EDITOR'DEN

Uzun bir aradan sonra yeniden çıkmış olduğumuz bu medeniyet yolcuğunun ikinci istasyonundayız. İslam akidesine bağlı olarak duruşumuzu belirlediğimiz akademik camiada arkadaşlarımızın gayretleriyle yayımlanan dergimizin 46. sayısını takdirlerinize ve istifadelerinize arz etmek isteriz. Kıymetli yazarlarımızın makalelerinin ışığında Sosyal Barış, Ğadir-i Hum, Duygusal İstismar, İslam İktisadı, Toplumsal Sözleşme ve Aile İçi Şiddet kavramlarıyla İslam Medeniyetinin derinliklerine vakıf olmanızı ümit ediyoruz. Ayrıca ekip arkadaşlarımızın okumalarından neşet eden kitap özetlerimizi İslam ve Medeniyet esaslı iki ayrı inceleme yazısında dikkatlerinize sunarız.

Editörlüğümüzde değerli yayın ve bilimsel kurullarımızın katkılarıyla oluşan yeni sayıda; Türkiye Pakistan İslam ve Teknoloji Üniversitesi öğretim üyesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi misafir araştırmacısı Abdul ve Karabük Üniversitesi öğretim üyesi Murat hocalarımızın birlikte kaleme almış oldukları İslam'da Sosyal Barışın Sağlanmasında Şiddete Başvurmama İlkesi adlı çalışmalarını ilk makale olarak sayımızdaki yerini almıştır. Kıymetli meslektaşlarımız, artık küresel bir köy atmosferine giren dünyamızda, barış içinde bir arada yaşamın sürdürülebilmesi için şiddet içermeyen bir iletişimin insanlar arasında tesis edilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Aileler, okullar, topluluklar ve kuruluşlarda şiddetsiz diyalogun teşvik edilmesi gerektiğini makalelerinde özellikle vurgulamışlardır.

İslam Tarihinde Bir Dönüm Noktası: “Ğadir-i Hum Olayı” ve “Hz. Ali'nin Velâyeti” Konusunda Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme adlı çalışmasında İstanbul Üniversitesi doktora öğrencisi Adem Varıcı, Hazreti Ali'nin sevgisiyle yola çıkanların milat kabul ettikleri Ğadir-i Hum Olayı'nı kritik etmiştir. Makale; hicretin onuncu yılında hac dönüşü Hz. Peygamber'in Ğadir-i Hum diye bilinen mevkide orada bulunan Müslümanlara yönelik hutbe irad ederken Hz. Ali'yi güçlü bir şekilde savunması İslam'ın müntesiplerinin kırılma noktası olduğunu hadislerin ricâl tenkidi veya rivâyet zinciri detayına girmeksizin anlatmıştır. Ayrıca, Alevî Caferî topluluklarının Ğadir Bayramı olarak da kutladıkları bu olayın etkileri günümüzde dahi canlılığını korumaktadır.

Duygusal İstismar-Ebeveyne Yabancılaşma Sendromu: Velayet Suistimalleri adlı çalışmasıyla aile danışmanı ve iş yeri hekimi olan Erkut Erdoğan çok bilinmeyen ve fakat giderek toplumumuzda bir virüs gibi yaygınlaşarak gündemimizi meşgul eden yeni bir sendromu velayet suistimalleri açısından tahlil etmiş ve bir *duygusal istismar* çeşidi olarak kodlamıştır. Aileleri özellikle parçalanma sonrasında merhametsiz bir yapıya büründüren *Ebeveyne Yabancılaşma Sendromu* psikologların ve psikiyatrların tedavisinde oldukça zorlandıkları bir rahatsızlıktır. Erdoğan, çalışmasında *EYS* olarak kodlamış olduğu bu rahatsızlığın farklı şiddetlerde cereyan ettiğini, tıbbi müdahalelerin rahatsızlığın şiddetine göre yapılmasının zaruri olduğunu ve gerekli yasal düzenlemelerin ivedilikle hayata geçirilmesini gerektiğini vurgulamıştır.

Türkiye’de İslam İktisadı Öncü Düşünürlerinden Sezai Karakoç ve Süleyman Karagülle: Fikir ve Uygulamaları başlıklı makaleyi Kırklareli Üniversitesi’nden hocamız Hasan Özket kaleme almıştır. Hocamızın bu çalışması 28-29 Ekim 2017 tarihinde İstanbul’da gerçekleşen International Congress of Islamic Economy, Finance and Ethics (ISEFE17) sempozyumunda sadece sözlü olarak sunulan “Ülkemiz İslam İktisadı Öncü Düşünürlerinden Sezai Karakoç ve Süleyman Karagülle: Fikir, Öneri ve Pratikleri” adlı tebliğin gözden geçirilerek bazı önemli ilave ve değişikliklerin yapılmasıyla ortaya çıkmıştır. Özket’e göre Türkiye’de İslam ekonomisi alanında öncü olacak biçimde yorum ve düşünceleri bulunan fikir insanları bulunmaktadır. Konuyla ilgili yakın geçmişe ait olan çalışmaların tespit edilmesi ve değerlendirilmesi, Türkiye’nin ekonomik menfaati için ehemmiyeti haizdir. Ayrıca, yazar bu çalışmasında İslam ekonomi sisteminin paradigmalarına işaret eden, diğer ekonomik sistemlerle karşılaştırmalar yapan öncü fikirleri ve yazarları kritik etmiştir. Makalenin başlığında yer alan öncü yazarlar önceki sayılarımızda yazarlık yapmışlardır ve bu vesileyle onları tebrik eder çalışmalarının devamını dileriz.

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Denetçiliği Kurumunda uzman olarak vazifeli olan Nurullah Güngör ile Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden İslam hukuku uzmanı olan Abdullah Acar hocalarımız İslam Toplumsal Sözleşmesi Üzerine Diyalektik Bir Yaklaşım adlı makaleleriyle İslam dininin esasında barış ve huzur dini olduğunu ve bir toplumsal sözleşmeye yaslandığını savunmuşlardır. Çalışmalarında özellikle Medine Vesikası’nın üzerinde durulmuş ve bu vesika tarihte bilinen ilk anayasa ya da ilk toplumsal sözleşme olarak kodlanmıştır. Yazarlarımız bu makalelerini, klasik ve modern kaynaklarda pek fazla dile getirilmeyen İslâm Toplumsal Sözleşmesi’nin mahiyeti,

kaynakları ve yönetim anlayışı üzerindeki etkilerini, sınırlılıklarını Müslüman ve Batılı düşünürlerin görüşleriyle mukayeseli olarak incelemek üzerine bina etmişlerdir.

Diyanet İşleri Başkanlığında Yaygın Din Eğitimi Daire Başkanı olarak vazifeli bulunan Sedide Akbulut hanımefendinin kaleme almış bulunduğu *Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Temel Esaslar ve Diyanet İşleri Başkanlığının (Şiddetin Önlenmesine Yönelik) Farkındalık Hizmetleri* adlı makaleler grubumuzun son çalışmasında, şiddetin oluşması noktasında koruyucu önleyici tedbirler olarak ifade edilebilecek vahiy ve sünnet eksenli temel esaslar ile Diyanet İşleri Başkanlığının ailenin korunması, güçlendirilmesi ve şiddetle mücadelede öncelikle kendi personelinde başlayarak toplumsal farkındalık oluşturması adına bir dizi eğitim ve faaliyetlerine yer vermiştir. Ayrıca, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın huzur, sulh ve güven temelli bir din olan İslam ile asla bağdaşmayan ev içi şiddet olgusunun karşısında yer aldığı, ülkemizin aile sorunlarına karşı duyarlı olup bu sorunların çözümünde aktif rol almayı kalıcı bir politika olarak benimsediği özellikle vurgulanmıştır. Akbulut'a göre; İslam'ın ilkeleriyle bağdaşmayan, insan onurunu yok sayan şiddet, kimden ve nereden gelirse gelsin insanlık suçu ve hak ihlali olarak görülmelidir.

İMD'nin 46. sayısında da önceki sayımızda olduğu gibi kitap incelemelerine mekân olduk. Birincisinde M. Ali Demir adlı arkadaşımız önceki sayılarımızda yazarlık yapmış olan Ahmet Sezai Karakoç'un "İslam'ın Dirilişi" adlı eserinin incelemesini kaleme alırken, diğerindeyse Musa ERTÜRK, Ender ATEŞMAN ve Erol ÖZBEK'in tercümesini yaptıkları Norbert Elias'ın iki ciltlik başyapıtı olan "Uygurluk Süreci" kitabının değerlendirmesine yer verdiler. İslam medeniyeti disiplini ve sosyoloji yazın dünyasında saygın mevkilere erişen bu eserlerin değerlendirmesini okurlarımıza sunmak istedik.

İslam Medeniyeti Dergimizin kırk altıncı sayısını, yazın dünyasına mütevazı bir katkıda bulunmasının heyecanı ve güzelliği içinde okurlarımızın istifadelerine arz eder, muhtemel katkılarınızı iletişim adreslerimiz üzerinden bize iletmenizi rica ederiz. Dergideki tüm makale ve değerlendirmeler, yazarların görüşlerini yansıtmaktadır. Emegi geçen herkese sonsuz şükranlarımızla 46. sayımızın hayırlı olmasını dileriz. Rabbimizden emeklerin zayı olmamasını ve ziyadeleşmesini niyaz ederiz. Kırk yedinci sayımızda da buluşmak duasıyla baki selamlar.

Editörler

Konya ve Ankara, 2020

VAKIF'TAN

Türkler ve İslam Medeniyeti

Türklerin İslamiyet'le tanışması büyük ölçüde Talas Savaşı ile olmuştur. Çin'deki T'ang hanedanının ordusu bugünkü Özbekistan'ın başkenti olan Taşkent şehrini 100 bin kişilik bir kuvvetle kuşatmış hatta teslim olmalarını sağlamıştı. Öte yandan, Sasani İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra Maveraünnehir bölgesine uzanan İslam fetihleri bölgedeki Türk kentlerini birer ele geçirmeye başladı. Türkler bir yandan Çin diğer yandan Arap yayılması karşısında zor durumda kalmışlardı.

Bu sırada en akılcı tercih olan Araplarla ittifak yaparak Temmuz 751'de Talas nehri kıyısında Atlah'da Çinlilere karşı aynı safta yer aldılar. Büyük bir mücadele sonucunda Çin ordusunun yenilmesinde müttefikler olarak zafer kazandılar. Kaynaklara göre Çin ordusunun yarıya yakını öldürülürken 20-25 bin kadarı da esir edildi. Esir Çinliler keten ve kenevirde kâğıt üretme tekniğini Türklerle transfer ettiler. Böylelikle kâğıt Çin dışında ilk kez Semerkant'ta üretilerek Türk ve İslam dünyasına yayıldı. 794'te Bağdat'ta kurulan kâğıt üretim merkezi ardından Mısır, Sicilya ve Endülüs gibi merkezlere yayılarak numunelik teşkil etti.

Bu zafer, Türklerin Araplarla medeniyet tarihinde birlikte yol almalarını başlattı. Çin Batı Türkistan'ı tümüyle işgal etme hayalini terk ettiğinden bölgede Türk nüfuzu yeniden canlandı. Türkler askerî, siyasî ve sosyal gelişmelere bağlı olarak İslam'a girmeye başladılar. Özellikle, gulam ve memlûk sistemi sayesinde askerî ve idarî pozisyonlar elde ettiler. Abbasîlerin Arapçılık yapan Emevî hilafetine son vermesiyle Bağdat merkezli kurdukları sisteminin askerî kanadının güç merkezi oldular. Selçuklu sultanı Tuğrul Bey 1062'de halifelik üzerinde sulda kuran Buveyhîleri kesin olarak ortadan kaldırdı.

Hülâgu liderliğindeki Moğol orduları 1258'de Bağdat'ı istila edip Abbasi halifelğine son verdiklerinde onları bugünkü Filistin Nablus yakınlarında Aynicâlût mevkiinde durduran Sultan Kutuz ve Baybars'ın komuta ettiği Türkler'den müteşkil memlûk ordusuydu. Bu zafer İslam toplumlarının bir varlık ve yokluk mücadelesidir. Zira Moğol ordusu Müslümanların elindeki son kale hüviyetindeki Mısır'ı ele geçirselerdi bütün Kuzey Afrika, İber yarımadası ve

Batı Avrupa'yu işgal edebilirlerdi. Bu zafer sayesinde İslam dünyası büyük bir tehditte kurtulmuştur.

1516 Mercidabık ve 1517 Ridaniye savaşları sonunda İslam dünyasının liderliğini Osmanlı Devleti ve Türkler üstlendi. Osmanlı Devleti, Arap Yarımadasını tehdit eden Portekizliler ve Kuzey Afrika'ya istilaya kalkışan İspanyollara karşı koyarak bölgenin ve İslam toplumlarının güvenliğini sağladı. Ardından İslam'ın Avrupa'ya yayılmasının öncülüğünü yaptı.

1071 Malazgirt Zaferinin ardından Anadolu coğrafyasını Türk ve İslam medeniyetinin kalesi haline getiren Oğuz Türkleridir. Birûnî, Gerdîzî ve Beyhakî gibi tarihçiler Oğuzlar'ı “müslüman Türk” anlamında Türkmen adıyla anmışlardır. Arap tarih kaynaklarında Oğuz yerine Guz, Oğuzlar yerine Guzaz denilmiştir. Bugün Oğuzların kadim topraklarından olan Karabağ işgalden kurtulurken neden İslam ve Türk dünyasından cılız destekler gelmektedir?

Anadolu'yu yurt edindikten sonra Türk ve Türkmen kavramı daha da yaygınlaşmıştır. 1055'de Tuğrul Bey, Abbasî Halifesini Büveyhî tasallutundan kurtarıktan sonra Türkmenlerden oluşan ordusunun muzaffer komutanı olarak Bağdat'a girdi. Abbâsi Halîfesi el-Kaa'im (1031-1075), Tuğrul Bey'i muhteşem törenlerle karşıladı. Bu merasim sonunda Fâtih Tuğrul Bey, “İslam Devleti'nin Nâibi” ilân edilmiş ve «Doğu'nun ve Batının Hükümdarı» olarak selamlanmıştır. Tuğrul Bey 1060'da Buveyhîler'i tamamen tarih sahnesinden sildi.

Tuğrul Bey'den (1037-63) sonra yeğeni Sultan Alparslan (1063-72) ve onun oğlu Melikşâh (1072-92), İslam medeniyetine güç vermişler ve İslam toplumunu yeniden canlandırmışlardır. Onların dönemi Selçuklu hâkimiyetinin en parlak devridir. Türk kabilelerinden devşirilen askerlerle genişletip büyüttükleri ordularla Selçuklular, her yöne doğru fütihat hareketlerini yaydılar. Böylece, sönüp kaybolmakta olan Bağdat merkezli İslam medeniyeti daha ileri bir noktaya taşındı ve bütün Anadolu'yu kapladı. İslam Ordularının zafer ve şaşaası yeniden canlandırıldı. Orta Asya içlerinden çıkıp gelen yeni bir millet, yeni bir insan unsuru Türkler, şimdi İslam'ın bütün dünyaya yeni baştan hâkim olması için hem askerlerini hem de ilim ve irfan erlerini seferber etti.

Orta Asya'nın kalender ve cengâver insanları, Resûlullah'ın *s.a.v.* gönül yolunu takip ederek geniş toprakları ve farklı milletleri boyundurukları altına almaya başladı. Selçuklular İslam medeniyetinin hadimi olmaktan huzur ve mutluluk duyuyordu. Selçukluların sistemini sürdüren Eyyûbiler ve büyük

Sultan Selahaddin Eyyûbî Kudüs'ün fatihi olarak İslam dünyasına yeniden bir ruh vermiştir. Memlûkler ise 13. Asırda hem Haçlılara karşı büyük mücadeleyi devam ettirdiler hem de İslam'ın o güne kadar karşılaştığı en büyük tehditlerden olan Moğol tehdidini bertaraf ettiler. Sultan Baybars hilafeti İslam medeniyetinin yeni merkezi olan Kahire'ye taşıdı. Selçukluların ve Memlûkların bir diğer kan akrabaları olan Osmanlılar da 14. asırda ortaya çıkmışlar ve 19. Yüzyılın sonlarına kadar aynı başarıyı Avrupa içlerine kadar taşımışlardır. Aynı zamanda tarih sahnesinde kaldıkları uzun asırlar boyunca İslam medeniyetinin ve Müslüman milletlerin koruyucusu ve hadimi olmuşlardır.

20. Yüzyıl ise Türkler ve İslam medeniyeti için zor geçen bir asır olmuştur. 20. Yüzyıldaki durumu ancak 11. Yüzyıldaki Haçlı ve 13. Yüzyıldaki Moğol istilalarıyla karşılaştırmak mümkündür. Öyle ki, tüm İslam ülkeleri batılı güçler tarafından istilaya uğramıştır. Türkiye 3 yıla yakın bir bağımsızlık savaşı verdikten sonra istiklalini kendi gücüyle kazanmıştır. 21. Yüzyıla girildiğinde artık İslam dünyasına karşı girişilen hoyratça saldırılar karşısında direnen bir Türkiye vardır. Bugün ise Azerbaycan 28 yıldır işgal edilen topraklarını Türkiye'yi örnek alarak kendi bileğinin gücüyle tekrar azad etme başarısını göstermektedir.

Toprakları ve ekonomileri işgal edilen veya işgal ile tehdit edilen nice mazlum ve mağdur ülke bu gelişmeleri dikkatle izlemektedir. Söz konusu mazlum ülkeler kendi bağımsızlıklarını kazanmak noktasında elbet bir gün harekete geçecektir. Tarihe baktığımızda, İslam medeniyetini oluşturan devletler ve toplumlar siyasi yönden en zayıf günlerini yaşadığı anlarda Türkler sahneye çıkarak en büyük ve en parlak zaferleri kazanmışlardır. Ardından İslam medeniyeti açısından yeni güçlü, güvenli ve müreffeh bir süreç başlamıştır. Bugün o günler çok yakındadır. “*Nasrun minellahi ve fethun karîb*”.

İslam Medeniyeti Vakfı

MAKALELER